
проф. Лебеденко О.М.
" " _____ 2011 р.

Програма з історії України для абітурієнтів

Тема 1. Первісне суспільство і перші державні утворення на території України. Поява і розселення людей на території України. Палеоліт та мезоліт на землях України. Неолітична революція. Трипільська культура. Епоха бронзи на теренах України. Залізна доба на теренах України. Кіммерійці, скіфи, сармати. Античні міста-держави у Північному Причорномор'ї.

Тема 2. Східні слов'яни. Походження та розселення слов'ян. Заняття, суспільний устрій, побут та звичаї слов'ян. Державне об'єднання антів. Племінні союзи VII – IX ст. Боротьба слов'ян з готами, аварами, Візантією. Дохристиянська культура.

Тема 3. Київська Русь. Основні концепції походження Київської Русі. Діяльність перших київських князів. Володимир Великий, прийняття християнства. Ярослав Мудрий. Політичний розвиток Київської Русі. Соціально – економічний розвиток Київської Русі. Розвиток феодальних відносин на Русі. Зовнішня політика Київської Русі. Культура Київської Русі.

Тема 4. Феодальна роздробленість. Галицько – Волинська держава. Причини та наслідки роздробленості. Київське, Переяславське, Чернігівське князівства. Утворення Галицько – Волинського князівства. Роман Мстиславович. Данило Галицький. Історичне значення Галицько – Волинської держави.

Тема 5. Українські землі у складі Литви та Польщі. Українські землі під владою іноземних держав. Люблінська унія. Берестейська церковна унія. Українські землі під владою Речі Посполитої. Культурно-національний рух в Україні. Братства, освіта, книгодрукування. Києво-Могилянська академія. П.Могила.

Тема 6. Виникнення українського козацтва. Причини та джерела виникнення козацтва. Реєстрове козацтво. Запорозька Січ. Адміністративно-територіальний устрій, господарство, традиції. Козацька символіка. Військове мистецтво. Петро Конашевич - Сагайдачний. Боротьба проти турків і татар. Селянсько – козацькі повстання кінця ХУІ ст. - першої третини ХУІІ ст.

Тема 7. Українська національна революція середини ХVІІ ст. Причини Української національної революції. Б. Хмельницький. Початок національно – визвольної боротьби українського народу. Битва під Жовтими Водами, Корсунем, Пилявцями. Військові дії під Зборовом. Зборівський договір. Битва під Берестечком. Білоцерківський договір. Битва під Батогом.

Жванецька облога. Розбудова Української козацької держави. Переяславська козацька рада 1654 р. Березневі статті.

Руїна. Гетьманування І.Виговського. Гадяцький трактат. Гетьманування Ю.Хмельницького, П.Тетері (Правобережна Україна), І.Брюховецького, Д.Многогрішного, І.Самойловича (Лівобережжя). Андрусівське перемир'я. Гетьман Правобережжя П.Дорошенко. Наслідки та історичне значення Української національної революції.

Тема 8. Україна наприкінці ХУІІ – на початку ХУІІІ ст. Роль І.Мазепи в господарському та культурному розвитку України. Участь України у Північній війні. Союз України зі Швецією. Полтавська битва.

Конституція Пилипа Орлика.

Тема 9. Обмеження автономії України (перша половина ХУІІІ ст.) Посилення наступу російського царизму на автономію України. Перша Малоросійська колегія. Гетьманування Д.Апостола. «Правління Гетьманського уряду».

Тема 10. Остаточна ліквідація автономії України. Гетьманування К. Розумовського. Друга Малоросійська колегія. Руйнація Запорозької Січі. Кінець Гетьманщини.

Задунайська Січ. Російсько-турецькі війни 1768-1774 рр. і 1787-1791 рр. Приєднання та колонізація Південної України. Історичне значення Запорозької Січі та Гетьманщини.

Тема 11. Правобережна Україна у ХУІІІ ст. Західноукраїнські землі.

Правобережна Україна наприкінці ХУІІ – на початку ХУІІІ ст. Посилення національного й соціального гніту на території Правобережної України. Визвольне повстання 1702 - 1704 р. на Правобережжі. Гайдамацький рух. Коліївщина. М.Залізняк. І.Гонта.

Опришківський рух. Олекса Довбуш.

Тема 12. Культура України другої половини ХУІІІ - ХУІІІІ ст.

Стан української освіти. Києво-Могилянська академія. Наука. Книговидавнича справа. Козацькі літописи. Народна творчість. Література. Г.Сковорода. Архітектура, мистецтво, музика.

Тема 13. Україна в першій половині ХІХ ст. Соціально-економічний розвиток українських земель у складі Російської імперії. Декабристський рух в Україні. Повстання Чернігівського полку. Початок національного відродження. Кирило-Мефодіївське братство. Т.Г.Шевченко.

Західноукраїнські землі під владою Австрійської імперії. «Руська трійця». Революція 1848 – 1849 рр. та її відгомін на українських землях.

Тема 14. Україна в другій половині ХІХ ст. Скасування кріпацтва. Буржуазні реформи 60 – 70-х рр. ХІХ ст. в Російській імперії та Україна. Соціально-економічний розвиток в пореформений період.

Суспільні течії і рухи другої половини ХІХ ст. Громадівський рух. Народництво.

Західноукраїнські землі в другій половині ХІХ ст. Москвофільство та народовство. «Просвіти».

Тема 15. Культура України XIX ст. Розвиток освіти та науки. Львівський, Харківський та Київський університети. Формування національної інтелігенції. Розвиток української історичної науки, мовознавства, етнографії. М.Костомаров, М.Максимович, І.Срезневський. Українська література. І.Котляревський, Т.Шевченко. Музика і театр. Гулак-Артемівський, М.Левицький, Я.Могильницький, Творчість І.Франка, П.Грабовського, П.Мирного.

Становлення і розвиток українського національного театру. М.Кропивницький, М.Старицький, І.Карпенко-Карий. Музика. М. Лисенко. Образотворче мистецтво. С.Васильківський, І.Рєпін.

Тема 16. Україна на початку XX ст. Соціально-економічний розвиток на початку XX ст. Столипінська аграрна реформа, її наслідки для України. Українські землі в роки Першої світової війни.

Тема 17. Українська національно-демократична революція (1917-1920). Лютнева революція в Росії та її вплив на Україну. Проголошення автономії України. Проголошення Української Народної Республіки. Війна Радянської Росії проти УНР. Гетьманат П.Скоропадського. Директорія УНР. Західноукраїнська Народна Республіка. Політика радянської влади в Україні в 1919 р. Україна в другій половині 1919 – на початку 1920 рр. Радянсько-польська війна та Україна.

Тема 18. Україна в складі СРСР (1922-1939). УСРР на початку 20-х років. Нова економічна політика. Утворення Радянського Союзу. Остаточна втрата Україною незалежності. Індустріалізація: завдання, труднощі, характерні риси, особливості, наслідки. Колективізація сільського господарства. Голод 1932-1933 рр. Культурне будівництво в 20-30-х роках. Політика коренізації. Українізація і розвиток національних меншин. Україна і процес формування тоталітарного режиму в СРСР.

Тема 19. Західноукраїнські землі в 20-30-х роках. Українські землі в складі Польщі. Українські землі в складі Румунії. Українські землі в складі Чехословаччини.

Тема 20. Україна в роки Другої світової війни (1939-1945). Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Проголошення автономії Карпатської України. Роль «українського питання» в німецько-радянському зближенні. Пакт Молотова – Ріббентропа. Вхідження західноукраїнських земель до складу СРСР. Напад Німеччини на СРСР, невдачі Червоної армії в боях на території України 1941-1942 рр. Місце України в планах фашистів. Встановлення фашистського окупаційного режиму. Радянський партизанський рух на окупованій території України. Визволення України.

Тема 21. Повоєнна відбудова і розвиток України в 1945 – середині 50-х років. Повоєнні адміністративно-територіальні зміни. Зовнішньополітична діяльність УРСР. Особливості процесу відбудови народного господарства України. Радянська західних областей України. Культурно-ідеологічні процеси в Україні.

Тема 22. Україна в умовах десталінізації (1956-1964). Лібералізація суспільно-політичного життя. Розвиток економіки. Шестидесятники. Опозиційний рух. Духовне життя в Україні: основні тенденції та характерні риси.

Тема 23. Україна в період системної кризи (1965-1985). Наростання кризи в суспільно-політичному житті. Поглиблення соціально-економічної кризи. Культурне життя доби «застою». Дисидентський рух.

Тема 24. Україна на шляху до незалежності (середина 80-х - початок 90-х років). Українське суспільство в умовах перебудови. Зрушення у політичному житті України. Зростання суспільно-політичної активності населення. Формування багатопартійності в Україні. Вибори до Рад народних депутатів. Діяльність Верховної Ради України. Піднесення національно-визвольного руху. Декларація про державний суверенітет України.

Тема 25. Україна в умовах незалежності. Розгортання державотворчого процесу. Становлення владних структур. Конституційний процес. Президентські вибори 2010 р. Творення національної економіки (1991 – перша половина 1994 р.). Реалізація нового соціально-економічного реформаційного курсу та його наслідки (друга половина 1994 – 2000 р.). Формування концепції зовнішньополітичного курсу. Основні напрями зовнішньої політики.